

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o prawo do rekompensaty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 kwietnia 2021 r.,
skargi ubezpieczonego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 10 maja 2018 r., oddalił apelację M.P. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 24 maja 2017 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 20 października 2016 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do rekompensaty.

W sprawie ustalono, że odwołujący się pracował w warunkach szczególnych w Hucie [...] w R. (1 rok, 1 miesiąc i 19 dni). U tego pracodawcy odwołujący się był zatrudniony także jako uczeń Zasadniczej Szkoły Zawodowej, ucząc się zawodu hutnika (dwa dni zajęć teoretycznych i 4 dni praktycznych). W okresie od 1 czerwca 1970 r. do 31 października 1990 r. był zatrudniony jako traktorzysta w Spółdzielni Usług Transportowych, która zajmowała się pracami polowymi, transportowymi i produkcją zwierzęcą.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że odwołującemu się nie przysługuje rekompensata z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 664, dalej jako ustawa), gdyż nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach przez co najmniej 15 lat. Do sumy lat pracy w tych warunkach nie można zaliczyć okresu pracy na stanowisku ucznia, gdyż wówczas praca nie była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto praca kierowcy ciągnika nie kwalifikuje się do zaliczenia prac w transporcie w rozumieniu wykazu A, dział VIII, poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej rozporządzenie). Jednocześnie Sąd nie podzielił zeznań świadków, że odwołujący się wykonywał wyłącznie prace w transporcie, bowiem tego rodzaju zdarzeniom przeczy dokumentacja z akt pracowniczych.

Sąd Apelacyjny, rozpoznając apelację ubezpieczonego, nie dopatrywał się uchybień w odniesieniu do sposobu oceny dowodów, zwłaszcza z zeznań świadków, albowiem ocena tych dowodów została dokonana z poszanowaniem zasady swobodnej oceny, z wykorzystaniem reguł doświadczenia zawodowego i logicznego rozumowania. Sąd drugiej instancji odwołał się do angaży, kart wynagrodzeń i porozumienia zmieniającego warunki płacy, z których to wynika także wykonywanie prac polowych przez odwołującego się. Z tego względu wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach. Oceny tej nie zmienia zaliczenie odwołującemu się okresowego wykonywania prac transportowych w okresach wiosennych i jesiennych, gdyż wówczas dodatkowy okres wyniesie 4,5 roku i wciąż będzie niższy niż 15 lat.

Od powyższego wyroku skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) wniósł pełnomocnik ubezpieczonego. Podstaw złożenia tej skargi skarżący upatrywał w naruszeniu: (-) § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia, przez bezpodstawne przyjęcie, że skoro z dokumentów płacowych (1984-1989) oraz z dokumentacji kadrowej nie wynika wprost praca w transporcie, to cały okres pracy na tym stanowisku nie może być uznany jako praca w warunkach szczególnych; (-) art. 21 ust. 1 ustawy, z którego wynika, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w

szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat; (-) art. 233 w związku z art. 382 k.p.c. polegające na zaniechaniu wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i niedochowanie zasad swobodnej oceny materiału dowodowego; (-) art. 227 w związku z art. 233 k.p.c., przez wydanie wyroku w oparciu o dokumenty w całkowitej sprzeczności z zasadami logiki, doświadczenia życiowego i zasad współżycia społecznego i tym samym zdeprecjonowaniu zeznań świadków.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku oraz orzeczenie o kosztach procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i z istoty rzeczy ukierunkowana jest na kwalifikowane, elementarne i oczywiste naruszenie prawa. Tymczasem analiza podstaw, na które powołał się skarżący jednoznacznie wskazuje, że postrzega on skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem jako zwykły (kolejny) środek zaskarżenia. Świadczą o tym zarówno wskazane podstawy, jak i użyte instrumentarium.

Przede wszystkim z art. 424⁴ k.p.c. wynika, że podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2016 r., I BU 2/16, LEX nr 2186049). Z uwagi na to, należy postrzegać zarzuty naruszenia art. 233 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i art. 227 w związku z art. 233 k.p.c. za oczywiście bezzasadne (art. 424⁹ k.p.c.). Orzeczenie niezgodne z prawem, to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawnej. Tylko w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Tego rodzaju deliktu nie sposób dopatrzeć się w procesie stosowania prawa przez Sąd Apelacyjny. Elementem stosowania prawa jest proces wykładni, podczas którego dochodzi do rekonstrukcji normy prawnej. Nie inaczej było w sprawie, w której suma zgromadzonych dowodów upoważniała sąd do

oceny, czy skarżący pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia. Dokonana na tym polu subsumpcja jest zgodna z prawem i odpowiada poglądom prezentowanym w orzecznictwie na tle prawidłowego rozróżnienia charakteru pracy traktorzysty wykonującego prace w transporcie i rolnictwie (zob. spośród wielu: wyroki Sądu Najwyższego: wyroki Sądu Najwyższego: z 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, LEX nr 1467147; z 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, LEX nr 1797093; z 5 maja 2016 r., III UK 121/15, LEX nr 2080883; z 5 maja 2016 r., III UK 132/15, LEX nr 2052411; z 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, LEX nr 2108499; z 26 stycznia 2017 r., III UK 51/16, LEX nr 2258032; z 9 lutego 2017 r., III UK 66/16, LEX nr 2238701; z 16 lutego 2017 r., II UK 730/15, LEX nr 2252207; z 23 lutego 2017 r., I UK 43/16, LEX nr 2258058; z 23 lutego 2017 r., I UK 76/16, LEX nr 2252218; z 20 kwietnia 2017 r., I UK 154/16, LEX nr 2305919; z 5 października 2017 r., II UK 436/16, LEX nr 2390730; z 5 grudnia 2017 r., II UK 574/16, LEX nr 2417595; z 23 stycznia 2018 r., II UK 655/16, LEX nr 2435654; z 18 kwietnia 2018 r., II UK 64/17, LEX nr 2488694; z 27 czerwca 2018 r., I UK 178/17, LEX nr 2521656).

Treść orzeczenia jak wspomniano wyżej zależy również od wyników wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu, i przyjętych metod. W związku z tym, może istnieć wiele możliwych interpretacji, a sam fakt wykładni z natury rzeczy cechuje subiektywizm (zob. uzasadnienia do wyroków Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r. I CNP 33/06, OSNC 2007 nr 2, poz. 35, z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC nr 1, poz. 17). Niemniej wstępna selekcja skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem ma na celu wyeliminowanie skarg oczywiście bezzasadnych, które bez konieczności wnikliwej analizy prawnej powinny być oddalone. Oczywista bezzasadność skargi, jako kryterium dozwolonego wyłączenia zachodzi, gdy powołane podstawy skargi już przy pierwszej ocenie pokazują, że faktycznie nie ma możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca, albo nie mogły mieć wpływu na kształt orzeczenia. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiej analizy prawnej i dokonywania pogłębionego badania trafności zaskarżonego orzeczenia, w odniesieniu do zastosowania prawa i jego wykładni. W związku z tym i na tle art. 21 ust. 1 ustawy nie zachodzi jakiegokolwiek podejrzenie wadliwego mechanizmu interpretacyjnego.

Summa summarum, wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 424⁹ k.p.c. Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.